

7/8640

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 3336
Konu : Soru Önergesi

01 EYLÜL 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 10.07.2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-14336 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan Adıyaman Milletvekili Şevket KÖSE'ye ait 7/8597, Muğla Milletvekili Gürol ERGİN'e ait 7/8640 ve 7/8641 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1-Görüş 7/8597 (2 sayfa)
- 2-Görüş 7/8640 (4 sayfa)
- 3-Görüş 7/8641 (3 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Gürol ERGİN

Muğla Milletvekili

Esas No

:7/8640

SORU 1) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından domuz gribine karşı aktif bir izleme programı yürütülüyor mu? Domuz gripinin izlenmesi konusunda görevli laboratuvarlar hangileridir?

CEVAP 1) Tüm hayvancılık işletmeleri 09.08.2006 tarih ve 26254 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Hayvancılık İşletmelerinin Kuruluş, Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik” hükümleri gereğince İl/İlçe Müdürlüklerince denetlenmektedir. Domuz gribi hastalığının dünyada yayılım göstermesi üzerine Bakanlığımızca alınan tedbirler kapsamında 30.04.2009 tarihli resmi yazı ile ilgili illere domuz çiftlikleri ve kontrolleri konusunda ilave talimat gönderilmiştir. Söz konusu hastalık ile ilgili laboratuvar çalışmaları Bakanlığımız Etlik Merkez Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitü Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

SORU 2) Türkiye’de kaç domuz çiftliği bulunmaktadır ve bu çiftliklerde yetiştirilen toplam domuz sayısı ne kadardır? Domuz çiftlikleri hangi illerde bulunuyor?

CEVAP 2) Ülkemiz genelinde Antalya, Kırklareli ve İzmir illerinde olmak üzere 3 adet domuz çiftliği bulunmakta iken 17.06.2009 tarihinde Kırklareli’ndeki çiftlikte bulunan hayvanlar kesim amacıyla Antalya ilinde bulunan çiftliğe sevk edilmiş ve bu ildeki domuz çiftliği faaliyetini sonlandırmıştır. İzmir ve Antalya illerindeki çiftliklerde bulunan toplam domuz sayısı yaklaşık 1.600’dür

SORU 3) Türkiye’de domuz mezbahası var mıdır? Mezbaha iznini hangi birim veriyor? 2003 yılından beri kaç mezbahaya geçici izin verildi? Mezbahaların kapasitesi nedir? Elde edilen etlerin tüketildiği yerler ve kayıtları nasıl izleniyor?

CEVAP 3) Daha önceki yıllarda çalışma izni almış domuz mezbahası bulunmamakla birlikte, domuz kesimi ihtiyaç duyulduğunda onay almak şartıyla uygun görülen geçici kesim yerlerinde domuz kesimi yapılmaktaydı. Ancak Antalya İl Müdürlüğü tarafından 10.02.2009 tarihinde Manavgat İlçesinde, Tropikal Turizm Canlı Hayvan Gıda Sanayi A.Ş. ne ait 3. sınıf domuz kesimhanesine çalışma izni verilmesi nedeniyle, geçici kesim yerleri oluşturulması işlemi durdurulmuştur.

SORU 4) Türkiye’ye 2003 yılından bu yana her yıl için ithal edilen domuz eti miktarı ne kadardır? Ülkemize 2003 yılından bu yana ithal edilen domuz eti kaynaklı salam, sosis, sucuk vb. et ürünleri miktarı ne kadardır? Domuz eti ve ürünlerinin nerelerde tüketildiği konusunda kayıt tutulmakta ve izleme yapılmakta mıdır? Domuz eti ve ürünlerinin İthalatına izin veren birim hangisidir? Son yıllarda domuz eti ve ürünlerinin İthalatında artış olduğu söylentisi doğru mudur?

CEVAP 4) Domuz eti ithaline Bakanlığımız Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından izin verilmektedir. Son üç yılda işlenmemiş domuz eti ithali için kontrol belgesi düzenlenmemiştir. Bununla birlikte 2003-2009 (Ocak-Temmuz) yılları arasında domuz etinden elde edilen et ürünleri (işlenmiş domuz eti) ithalat miktarı yaklaşık olarak 883.072 kilogramdır.

5179 sayılı “Gıdaların, Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair KHK’nin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun” gereği gıda maddelerinde taklit ve taşış konularında rutin gıda denetim programlarına ilave olarak Bakanlığımız koordinatörlüğünde ürün ve risk bazında hazırlanan yıllık denetim ve izleme programları 81 İl Müdürlüğünce yürütülmektedir.

Bu kapsamda domuz eti konusunda İl Müdürlüklerimiz;

- 2007 yılında özellikle her şey dahil sistemle çalışan bazı oteller ile turistik tesislerde mevzuata uygun olmayan gıda maddelerinin tüketime sunulması, yemeklerde veya gıda maddelerinde taşıyıcı amaçlı olarak kaçak kesilmiş diğer hayvan türlerine ait etlerin katılması (09.11.2007-041375) konularında,

- 2008 yılında kırmızı et ve et ürünlerinde domuz eti ve tek tırnaklı eti aranması (09.01.2008-001059) ve kaçak et kullanımının önlenmesi (04.12.2008-042463) konularında talimatlandırılmıştır.

Bu kapsamda 2008 yılında, domuz eti ve tek tırnaklı aranması konusunda alınan 308 tane numunenin 4 tanesi (% 1,3) olumsuz çıkmıştır.

Haziran 2009 tarihi itibarıyla ise, domuz eti ve tek tırnaklı aranması konusunda alınan 141 tane numunenin hepsi uygun çıkmıştır.

Taklit ve taşıyıcı konularında etkin bir denetim sağlanmakla beraber gıda güvenliğinin sağlanmasına yönelik denetimler yoğun bir şekilde devam ettirilmektedir.

SORU 5) Çok miktarda avlandığı bilinen yabancı domuzların etleri ne yapılıyor? Turistik bölgelerdeki otellere pazarlandığı söylenen bu etler nasıl sevk ediliyor? Sevkiyatında rapor düzenleniyor mu? Yabancı domuz etleri oteller dışında başka nerelerde tüketiliyor? Bu etler kontrolden geçiyor mu? Yıllık miktarının ne kadar olduğu konusunda bakanlığınızda bilgi var mıdır?

CEVAP 5) 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve Yönetmeliğine göre hayvan ve hayvan maddelerinin ilçe içerisindeki nakillerinde muhtar veya belediyeden menşe şahadetnamesi, il/ilçe dışına yapılan nakillerde ise veteriner sağlık raporunun alınması zorunludur. Ayrıca Çevre ve Orman Bakanlığının Merkez Av Komisyonu Kararı gereğince; "Avlanan yaban domuzunu parçalamadan ve et haline dönüştürmeden avlaktan tüketim yerine nakletmek isteyen avcılar;

a) Muhtar veya belediye yetkilisinden menşe şahadetnamesi; avlanan yaban domuzunun avlandığı yerin ilçe sınırlarının dışına çıkarılması durumunda, alınan menşe şahadetnamesinin ilgili kanun gereği Tarım ve Köyişleri Bakanlığı birimlerince verilecek veteriner sağlık raporuna dönüştürmek,

b) Çevre ve Orman Bakanlığı İl Müdürlükleri veya mahalli teşkilatlarından nakliye tezkeresi almak zorundadırlar."

TGK- Çiğ Kırmızı Et ve Hazırlanmış Kırmızı Et Karışımları Tebliği (07.07.2006/26221 R.G) kapsamında domuz ve yaban domuzu eti kullanımına izin verilmekte olup, söz konusu etlerin ruhsatlı kesimhanelerde kesilmiş ve veteriner hekim muayenesinden geçmiş sağlıklı hayvanlardan elde edilmiş olması ve Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve ilgili tebliğlerine uygun olarak işlenmesi ve muhafaza edilmesi gerekmektedir.

Çevre ve Orman Bakanlığı'nın Av ve Yaban Hayvanları İle Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması, Üretimi ve Ticareti Hakkında Yönetmelik'in 64 üncü maddesi ile yaban domuzu hariç diğer avına izin verilen türlere ait etlerinin alımı ve satımı yasaklanmıştır. Aynı Yönetmeliğin Yaban domuzu eti ticareti ile ilgili 65 inci maddesinde ise "Avlanan yaban domuzlarından elde edilen etlerin ticaretini yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler ticari faaliyet izinleri dışında Bakanlıktan yaban domuzu eti ticareti ve ihracatı için ayrıca izin alırlar.

Gerçek ve tüzel kişiler, izin alarak avladıkları yaban domuzlarını parçalamadan ve et haline dönüştürmeden ilgili il müdürlüğü, orman işletme müdürlüğü veya şefliğine nakliye tezkeresi almak için, 3285 sayılı Kanunun 22 nci maddesine göre de ilgili muhtarlık veya belediyeye menşe şahadetnamesi almak için başvururlar. İlgili il müdürlüğü, orman işletme müdürlüğü veya şefliği yaban domuzunu bir bütün olarak gördükten sonra nakliye tezkeresini

düzenler. Aksi durumlarda nakliye tezkeresi düzenlenmeyerek, parçalanmış veya et haline dönüştürülmüş olan yaban domuzuna el konulur. Aksine hareket edenler hakkında bu Yönetmeliğin 94 üncü maddesinde belirtilen hükümler uygulanır.

Yaban domuzundan elde edilen etler; düzenlenen nakliye tezkeresi, 3285 sayılı Kanunun 22 nci maddesine göre menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporu ile yaban domuzu etinin ticaretini yapan ticarethanelere satılır. Bu ticarethaneler yaban domuzu etinin insan gıdası olarak tüketilebileceğine dair hükümet veteriner hekimi tarafından düzenlenen veteriner sağlık raporunu aldıktan sonra yaban domuzlarını parçalayarak et haline dönüştürebilirler.

Nakliye tezkeresi ile menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporu bu işletmelerde muhafaza edilir. Nakliye tezkeresi, menşe şahadetnamesi ve/veya veteriner sağlık raporu olmayan yaban domuzu etlerinin bu işletmelerce alınması, depolanması veya saklanması yasaktır.

Yaban domuzu eti iç piyasada Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan 16/11/1997 tarihli ve 23177 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve bu Yönetmeliğe dayanılarak çıkarılan Tebliğlerde belirtilen usul ve esaslara göre satılabilir. " hükümleri yer almaktadır. Gıda mevzuatı kapsamında söz konusu tesislerde parçalama işleminin yapılabilmesi için Bakanlığımızdan çalışma izni alınması ve etlerin damgalanması gerekmektedir.

Bu kapsamda üretimden tüketime kadar geçen tüm aşamalarda kontrol ve denetimin etkin bir şekilde uygulanması ve sürekliliğinin sağlanması amacı ile üreten, üreten ve satan, satan işyerleri ile toplu tüketim yerleri Bakanlığımız Gıda Kontrolörleri tarafından yıllık kontrol programları çerçevesinde gerçekleştirilen rutin kontrol ve denetimlere ilave olarak şüphe, şikayet, ihbar, inceleme, izlenebilirliğin sağlanması, izleme, gözetim ve tetkik amaçları ile denetlenmekte olup, turistik bazı otellerde kaçak domuz eti kullanımı konusunda basında yer alan haberler üzerine denetimler yoğunlaştırılmıştır.

Denetimler sonucu uygunsuzluk tespit edilmesi durumunda Avrupa Birliği'nin Gıda Yasasını belirleyen 178/2002/EC sayılı Konsey Yönetmeliği esas alınarak hazırlanan 5179 sayılı "Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" kapsamında yasal işlem uygulanmaktadır.

SORU 6) Kontrolden geçmeyen domuz eti tüketilmesi nedeniyle doğacak bir gıda skandalı ülkemiz turizm sektörüne olumsuz etki yapacağından, turistlerin sağlığı açısından çiftliklerde yetiştirilen domuz veya avlanan yabani domuz etlerinin güvenilir olduğunu söyleyebilir misiniz?

CEVAP 6) 09.08.2006 tarih ve 26254 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Hayvancılık İşletmelerinin Kuruluş, Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik" ve ilave talimat kapsamında denetimleri yapılan domuz çiftliklerinde, insan sağlığına risk oluşturabilecek herhangi bir olguya rastlanılmamıştır.

SORU 7) Domuz eti yemeyen tüketicilerin aldatılmaması için ne tür önlemler alınmıştır? Gıda güvenliğinden sorumlu bir bakanlık olarak özellikle "turistlerin yoğun olduğu yerlerde konaklayan ve dinî gerekçelerle domuz eti tüketmeyen Müslüman vatandaşlarımızın gönül rahatlığıyla et ve et ürünleri tüketmelerine güvence verebiliyor musunuz?

CEVAP 7) Ülkemizde domuz eti kullanarak et ürünü üreten ve paketleyen 3 adet işyeri bulunmaktadır.

Et Ürünleri Tebliği'nin "Ambalajlama ve Etiketleme-İşaretleme" başlıklı 12 nci maddesinin (b) bendindeki "Et ürünlerinin elde edildiği tür, karışım söz konusu ise ürün adının hemen yanına en az 12 puntoluk büyüklükte her türün yüzdesi etikette belirtilmelidir." hükmü ile Türk Gıda Kodeksi Çiğ Kırmızı Et ve Hazırlanmış Kırmızı Et Karışımları

Tebliğinin Ambalajlama ve Etiketleme-İşaretleme başlıklı 13 üncü maddesinin (a) bendindeki “Bu Tebliğ kapsamındaki ürünlerde, ürünün ait olduğu kasaplık hayvan türü ürün ismi ile birlikte etikette belirtilecektir.” hükmü kapsamında domuz eti kullanarak et ürünü üreten ve paketleyen işyerleri ürün etiketlerinde, ürünün domuz etinden üretildiğini ürün adının hemen yanında veya ürün adı ile birlikte belirtmek zorundadır. Üretim izni işlemleri bu hususlara dikkat edilerek yürütülmektedir.

SORU 8) Bakanlığınız Koruma ve Kontrol Genel Müdürünün D. Eti yazan etlerin domuz eti olduğu şeklinde basında çıkan açıklamasını doğru buluyor musunuz? Doğru ise tüketici güvenliğini kim sağlayacaktır?

CEVAP 8) Mevzuat kapsamında gıda maddesi etiketinde “D-Eti” ibaresinin kullanılması yasak olup, etikette “Dana eti, Domuz eti , Koyun eti, vb” gibi kasaplık hayvan türünün ürün ismi ile birlikte etikette belirtilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda “D. Eti” etiketi ile satılan domuz etlerinin etiketindeki “D” harfinin tüketici tarafından dana olarak algılanması nedeni ile domuz eti kapsamında yapılan denetimlerde yukarıda belirtilen konuya da dikkat edilmesi hususunda İl Müdürlüklerimiz talimatlandırılmış olup, mevzuata aykırı durum tespit edilmesi durumunda 5179 sayılı Kanun kapsamında yasal işlem uygulanmaktadır.

SORU 9) Domuz gribi etkeni diğer hayvan türlerini etkiliyor mu? Bakanlığınız tarafından domuz gribine karşı alınan önlemler nelerdir?

CEVAP 9) Domuz gribi, Influenza A virüs grubuna ait virüslerin neden olduğu akut solunum yolu hastalığı olup Influenza A virusları insan, domuz, at, deniz memelileri ve kuşlar olmak üzere birçok hayvan türünden izole edilmiştir. Domuzların solunum yollarında domuz, insan ve kuş gribi virüslerine duyarlı alıcılar bulunmaktadır. Dolayısıyla domuzlar, virüslerin eş zamanlı bulaşması halinde yeni grip virüslerinin ortaya çıkma ihtimalini artırmaktadır. Ülkemizde domuz çiftliklerinde yapılan kontrol ve denetimlerde “Domuz Gribi” hastalığı yönünden herhangi bir klinik bulguya rastlanmamıştır.